

سال ۱۳۸۶ در عرصه سیاست خارجی

در گذشته بیش از دوسوم همکاری‌های ایران با کشورهای اتحادیه اروپا بر دو یا سه کشور اروپایی متمرکز بود که دستگاه دیپلماسی کشور تلاش زیادی را برای متعادل سازی این روابط در سطح قاره اروپا به عمل آورده است

توجه و عنایت قرار داشته است. اتخاذ مواضع سریع و بموقع، رایزنی با مقامات کشورها بویژه کشورهای اسلامی، برقراری ارتباط با سازمان کنفرانس اسلامی، جنبش عدم تعهد و سایر مجامع سیاسی بین‌المللی با هدف یافتن ابتکارات لازم و محکومیت اقدامات فجیانه صهیونیست‌ها علیه مردم مظلوم و مقاوم فلسطین همواره در دستور کار قرار داشته است.

طی سال جاری چندین سفر توسط مقامات کشورمان از جمله جناب آقای متکی وزیر امور خارجه و معاون و مدیر کل سیاسی وزارت خارجه کشورمان به لبنان انجام شد. به دنبال جنگ ۳۳ روزه سال گذشته که به شکست مفتضحانه رژیم صهیونیستی انجامید، جمهوری اسلامی ایران نسبت به ارائه مساعدت‌های انسانی و فنی مهندسی در بازسازی لبنان اقدام نمود.

۷- خلیج فارس و جهان عرب:

رویکرد دولت نهم به کشورهای همسایه مسلمان و عرب، یک رویکرد ویژه است. در سال ۱۳۸۶ ما شاهد رشد قابل توجه از مرادوات و رفت و آمدهای سیاسی در سطح عالی میان جمهوری اسلامی ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس بودیم. حضور فعال جناب آقای احمدی نژاد در اجلاس سران کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس در دوحه که برای نخستین بار با دعوت از بالاترین مقام اجرایی ایران آن هم بعد از اجلاس آنابولیس صورت پذیرفت، امیدها، آمل و نقشه‌های دشمنان جمهوری اسلامی را نقش بر آب ساخت. پیشنهادات رئیس جمهور محترم در این اجلاس بخصوص موضوع تجارت آزاد با شورای همکاری خلیج فارس، طرح ترتیبات امنیتی بومی در خلیج فارس و... بستر مناسبی برای همکاری منطقه‌ای را فراهم ساخت و مورد توجه رؤسای کشورهای عضو قرار گرفته که تلاش برای اجرای شدن آن ادامه خواهد یافت.

انجام سفرهای تأثیر گذار رئیس محترم جمهوری به برخی از کشورهای منطقه مانند امارات متحده عربی یکی از دستاوردهای سیاسی خارجی ما محسوب می‌شود. سفر مقابل مقامات عربی نیز حاکی از تمایل و استقبال همسایگان عرب ایران برای توسعه همکاری‌ها در ابعاد دوجانبه و چند جانبه بوده است. همکاری با سایر کشورهای خاورمیانه نیز یکی از اولویت‌های وزارت امور خارجه بوده و طی سال جاری با جدیت دنبال شده است. از جمله می‌توان به امضای قرارداد ایجاد پایگاه مشترک نفت در سوریه با مشارکت ایران، سوریه، مالزی و ونزوئلا و همچنین به افتتاح پروژه‌های مشترک ایران و سوریه در زمینه خودروسازی و سیمان اشاره کرد. در خصوص عادی سازی روابط ایران و مصر نیز دیدارها و تلاش‌های متقابل از سوی ایران و مصر به منظور رفع موانع و بهبود روابط سیاسی فیمابین صورت پذیرفت.

۸- توسعه همکاری‌های سیاسی با مناطق مختلف دنیا:

الف - اروپا:

در گذشته بیش از دوسوم همکاری‌های ایران با کشورهای اتحادیه اروپا بر دو یا سه کشور اروپایی متمرکز بود که دستگاه دیپلماسی کشور تلاش زیادی را برای متعادل سازی این روابط در سطح قاره اروپا به عمل آورده است. علیرغم فراز و نشیب‌های موجود بخاطر موضوع هسته‌ای و اعمال فشار آمریکا و برخی از همسایگان، در سال ۱۳۸۶ وزیر امور خارجه کشورمان سفرهایی را به کشورهای مختلف اروپایی مانند هلند، سوئیس، سوئد، نروژ، دانمارک، بلغارستان و پرتغال انجام داد. در این زمینه باید از حضور فعال هیأت ایرانی در اجلاس جهانی اقتصاد در داووس سوئیس و کنفرانس خلق سلاح در ژنو یاد کرد. آقای متکی در حاشیه اجلاس‌های بین‌المللی از جمله نشست و دومین مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک، مجمع جهانی اقتصاد در داووس،

اجلاس کنفرانس بازسازی عراق در استانبول و کنفرانس فلسطین و لبنان در ریاض با برخی از هم‌تایان اروپایی خود از جمله وزرای خارجه فرانسه، پرتغال، سوئد، نروژ، اسلواکی، انگلیس، آلمان، سوئیس، هلند، ایسلند و... دیدار و گفت‌وگو کردند. در سال ۱۳۸۶ ما همچنین شاهد سفر برخی از مقامات عالی‌رتبه کشورمان از جمله دبیر شورای عالی امنیت ملی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان گردشگری و برخی از معاونین وزارتخانه‌های اقتصادی به کشورهای اسپانیا، فرانسه، پرتغال، سوئیس، یونان، ایتالیا و مجارستان بودیم. متقابلاً نیز برخی از مقامات اروپایی به کشورمان سفر کردند که از آن جمله می‌توان به سفر رئیس کمیسیون روابط خارجی پارلمان نروژ، سفر وزیر امور خارجه بلژیک، سفر قائممقام وزارت خارجه ایسلند به تهران اشاره نمود. در زمینه همکاری‌های اقتصادی دوجانبه با کشورهای اروپایی، همکاری در زمینه‌های صنعتی مانند صنایع خودروسازی و انرژی میان ایران و بسیاری از کشورهای اروپایی تفاوت داشته است. شرکت‌های نفتی اروپایی مانند شل، توتال فرانسه، اوامو اتریش و شرکت‌هایی از ایتالیا و سوئیس در اجرای طرح‌های بزرگ اکتشاف و تأسیسات نفت و گاز فعال بوده و یا در جریان امضای قرارداد با ایران هستند.

ب - روسیه:

در سال ۱۳۸۶ توسعه همکاری‌های همه‌جانبه با روسیه، به عنوان نمونه‌ای از موفقیت دستگاه دیپلماسی کشور قابل توجه همگان بوده است. روابط دو کشور در همه زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و دفاعی از رشد قابل توجه برخوردار بوده است. علاوه بر ادامه مراحل تکمیل نیروگاه بوشهر و تحویل سوخت که نیازمند تلاش و پیگیری‌های مداوم بوده است، دو کشور تلاش‌های زیادی را برای گسترش و تعمیق روابط فیمابین به عمل آوردند. سفر ولادیمیر پوتین به عنوان رئیس جمهور روسیه به ایران که برای نخستین بار صورت گرفت، یک سفر تاریخی بود.

ج - آسیا:

همکاری‌های جمهوری اسلامی ایران با کشورهای آسیایی نیز به اقتضای رویکرد نگاه به شرق، از رشد قابل توجهی در سال ۱۳۸۶ برخوردار بوده است. برگزاری دومین اجلاس رؤسای مجمع مجالس آسیایی (APA) در تهران که از آن جمله می‌توان به احداث مجتمع پتروشیمی و تأسیس موفقیت‌های چشمگیر دستگاه دیپلماسی کشور در توسعه همکاری با آسیا محسوب می‌شود.

د - آمریکای لاتین:

با تلاش‌های به عمل آمده، حجم مبادلات تجاری جمهوری اسلامی ایران با کشورهای منطقه آمریکای لاتین نسبت به گذشته ۲۵۰ درصد رشد داشته است. افتتاح سفارتخانه در برخی از کشورهای منطقه مانند نیکاراگوئه، بولیوی و اکوادور توانسته است فرصت‌های لازم را برای شناسایی زمینه‌های همکاری و حضور شرکت‌های ایرانی در آن کشورها فراهم سازد. بر همین اساس، تعدادی از پروژه‌های علمی و صنعتی با کشورهای منطقه بویژه ونزوئلا اجرایی گردید که از آن جمله می‌توان به احداث مجتمع پتروشیمی و تأسیس کارخانه تولید اتومبیل سمند اشاره نمود.

سفر جناب آقای احمدی نژاد به منطقه آمریکای لاتین و عقد تفاهنامه‌های بسیار مهم، نوید همکاری‌های گسترده را در همه ابعاد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی می‌دهد. در سال جاری همچنین برای اولین بار شاهد تشکیل کمیسیون مشترک با کشورهای بولیوی و اکوادور بودیم.

ه - آفریقا:

توجه به آفریقا و همکاری با قاره سیاه با جدیت در بخش‌های ذریبط در وزارت امور خارجه دنبال گردید. حضور ریاست محترم جمهوری اسلامی در اجلاس سران اتحادیه آفریقا در بانجول پایتخت گامبیا و سخنرانی مهم ایشان به عنوان میهمان ویژه در جمع سران آفریقا، زمینه بسیار خوبی را برای تقویت حضور ایران در قاره آفریقا فراهم ساخت. در همین راستا با پذیرفته شدن ایران به عنوان یک عضو ناظر، وزیر امور خارجه کشورمان در اجلاس سران اتحادیه آفریقا حضور یافت. در خردادماه سال جاری هم‌زمان با سالروز تأسیس اتحادیه آفریقا، روز آفریقا در بانجول پایتخت گامبیا و سخنرانی مهم طراحی و برنامه‌ریزی جهت برگزاری همایش ایران و آفریقا در سه سطح کارشناسی ارشد، وزاری خارجه و رؤسای جمهور در دست اقدام است و در اوایل سال آینده شاهد برگزاری آن در تهران خواهیم بود.

۹- اقدامات اجرایی در امور سیاسی بین‌المللی:

علاوه بر موضوع هسته‌ای، حوزه معاونت سیاسی بین‌المللی وزارت امور خارجه و نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در نیویورک، ژنو، وین، لاهه و... سال پرکاری را پشت سر گذاشتند. تنظیم سفر و برنامه‌ریزی حضور

فعال رئیس جمهور محترم در نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد و دیدارهای مختلف با سران کشورها در نیویورک و حضور در دانشگاه کلمبیا که بازتاب وسیع جهانی داشت، از جمله این اقدامات است. نقش مهم کشورمان در سازمان کنفرانس اسلامی در سال جاری بسیار چشمگیر بوده است. در جریان برگزاری اجلاس وزرای خارجه این سازمان در اسلام‌آباد، با تلاش همکاران ما، قطعنامه‌های پانزده‌گانه پیشنهادی پیشنه‌های جمهوری اسلامی ایران از جمله قطعنامه مربوط به حمایت از فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای ایران به تصویب رسید.

در زمینه حقوق بشر نیز وزارت امور خارجه در سال ۱۳۸۶ اقدامات اجرایی خوبی را به عمل آورد. تشکیل مجمع مشورتی مفهوم سازی حقوق بشر در وزارت امور خارجه یکی از اقدامات پایه بوده است که توانست امکان توسعه مباحث کاربردی علمی را برای ما فراهم سازد.

یکی از قابل توجه‌ترین اقدامات در زمینه حقوق بشر، برگزاری اجلاس وزرای خارجه، نهضت عدم تعهد در خصوص تنوع فرهنگی و حقوق بشر در تهران با حضور بیش از ۸۰ وزیر امور خارجه و وزیر فرهنگ کشورهای عضو جنبش بود که در این اجلاس، تأسیس «مرکز حقوق بشر و تنوع فرهنگی» در ایران توسط کشورهای مذکور تصویب قرار گرفت.

۱۰- همکاری‌های اقتصادی:

طی سال ۱۳۸۶ تعداد ۱۸ جلسه ستاد هماهنگی روابط خارجی در وزارت امور خارجه برگزار گردید که مباحث مهمی چون نحوه کاهش اثرات تحریم، کمیسیون‌های مشترک، همکاری‌های بانکی و... در این جلسات مورد تصمیم‌گیری واقع شدند. با تلاش‌های حوزه معاونت اقتصادی، ریاست ایران بر گروه ۱۵ در سطح سران، ریاست بر کارگروه‌ها ۱۵ و کارگروه توسعه روستایی گروه ۱۵، ریاست بر اتحادیه همکاری‌های منطقه‌ای کشورهای حاشیه اقیانوس هند و فعال سازی و افزایش مشارکت اعضا، ایجاد مرکز علوم انتقال فناوری اتحادیه اقیانوس هند در ایران طی سال ۱۳۸۶ محقق گردید. برگزاری کمیسیون‌های مشترک با کشورهای بحرین، روسیه، عمان، کویت، قزاقستان، افغانستان، آذربایجان، پاکستان و ترکیه به ریاست وزرای امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با آن کشور، بخشی از اقدامات وزارت امور خارجه کشورمان در سال ۱۳۸۶ برای گسترش همکاری‌های دوجانبه با کشورهای خارجی بوده است.

۱۱- رسانه‌ای و فرهنگی:

یکی از اهداف و برنامه‌های دولت نهم، پاسخگویی و حضور فعال در صحنه اطلاع‌رسانی به مردم و موضع‌گیری سریع در مقابل تحولات مهم منطقه‌ای و بین‌المللی است که حوزه سخنگویی و اداره کل اطلاعات و مطبوعات وزارت امور خارجه از طریق برگزاری حدود ۵۰ کنفرانس هفتگی، تهیه ۲۵۰ بیانیه سخننگویی، انجام بیش از ۱۵۰ مصاحبه اختصاصی توسط مسئولان ارشد وزارت امور خارجه، اطلاع‌رسانی لازم را انجام دهد.

دستگاه دیپلماسی کشور همچنین با بذل توجه به موضوع دیپلماسی عمومی، اعزام چندین هیأت رسانه‌ای به خارج از کشور و متقابلاً دعوت از چندین هیأت رسانه‌ای خارجی، صدور بیش از ۱۵۰۰ روایت مطبوعاتی برای خبرنگاران خارجی با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، هماهنگی برای انجام ده‌ها مصاحبه خبرنگاران رسانه‌های طراز اول دنیا با رئیس جمهور محترم و سایر مقامات عالی‌رتبه کشور را به انجام رسانید و در این زمینه سال پرکاری را پشت سر گذاشت.

۱۲- اقدامات اجرایی در بخش کنسولی:

تلاش دستگاه دیپلماسی کشور در سال ۱۳۸۶ توسعه و تسهیل خدمات کنسولی بوده است. تسریع در صدور روایید و اجرای طرح صدور روایید گردشگری در دفاتر وزارت امور خارجه در مبادی ورودی کشور، یکی از اقدامات بارز برای توسعه گردشگری در کشور بوده است. پیگیری مربوط به مشکلات ایرانیان مقیم خارج از کشور و تأمین تسهیلات حقوقی برای آنها، همکاری در زمینه تسهیل سفر و اقامت زائران ایرانی در کشورهای عربستان، عراق و سوریه، و انجام قریب به ۸۰۰ هزار عملیات سجلی از جمله اقدامات وزارت امور خارجه برای ارائه خدمات مفید و مؤثر به هموطنان ایرانی است. همچنین با پیگیری‌های که انجام شد، درج مهر خروجی گذرنامه ایرانیان مقیم خارج که معمولاً مشکلاتی را برای آنها در فرودگاه‌ها و مبادی خروجی کشور ایجاد می‌کرد، حذف گردید.

از سوی دیگر، با استقرار تجهیزات کامپیوتری و دیجیتال کردن اطلاعات گذرنامه‌ای، از ۱۳۰ نمایندگان جمهوری اسلامی ایران، ۶۴ نمایندگی کاملاً خودکفا شده و این امر باعث تسریع در صدور یا تعویض گذرنامه هموطنان ایرانی در خارج از کشور گردیده است.

*دستیار ویژه وزیر و سخنگوی وزارت امور خارجه